บทที่ 4
การศึกษาการปฏิบัติงานประจำวัน
ของโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่

การศึกษาการปฏิบัติงานประจำวัน ของโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 โรงงาน ได้แก่ โรงงานเชียงใหม่ โรงงานแม่โจ้ โรงงานหางดง และโรงงานสารภี ในขณะที่ดำรงตำแหน่งวิศวกรประจำส่วนผลิตเหนือบน กิจการคอนกรีตผสมเสร็จภาคเหนือ และรักษาการตำแหน่งผู้จัดการแผนกผลิตและบริการ(เชียงใหม่) ได้ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตการทำงาน การสัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสารอ้างอิงและเอกสารการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถศึกษาการปฏิบัติงานประจำวันของโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่ ได้ดังนี้

1. บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้างจำกัด

บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้างจำกัด จดทะเบียนบริษัทเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2495 โดยมีบริษัทปูนซีเมนต์ไทยอุตสาหกรรมจำกัดเป็นผู้ถือหุ้น 100 % ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ปูนซีเมนต์ ผลิตคอนกรีตอย่างแพร่หลายและถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในระยะแรกนั้นบริษัททำการผลิต ผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวเนื่องกับคอนกรีตหลายชนิด เช่น เสาเข็มคอนกรีต เสาไฟฟ้าคอนกรีต คานสะพานคอนกรีต บล็อคปูถนนคอนกรีต และพื้นคอนกรีตสำเร็จรูป เป็นต้น ต่อมาในปี พ.ศ.2506 บริษัทได้ก่อตั้งโรงงานเพื่อผลิตคอนกรตผสมเสร็จเป็นแห่งแรกในประเทศไทย ที่บริเวณบางซ่อน หรือบริเวณสะพานพระราม 7 ในปัจจุบัน จากจุดนี้เองจึงถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรมคอนกรีตผสมเสร็จในประเทศไทย ต่อมาเมื่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจประเทศไทยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้างขยายตัวมากขึ้นเช่นกัน จนถึงระดับที่การบริการไม่คล่องตัว บริษัทจึงได้ทำการแยกบริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้างเดิมออกเป็น 3 บริษัท ในปี 2533 โดยใช้ชื่อบริษัทและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตดังนี้

1. บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้างจำกัด (ใช้ชื่อเดิม) ผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ
2. บริษัทกระเบื้องหลังคาซีแพค จำกัด ผลิตกระเบื้องมุงหลังคาซีแพคโมเนีย
3. บริษัทผลิตภัณฑ์คอนกรีตซีแพคจำกัด ผลิตพื้นสำเร็จรูปและบล็อคปูถนน

หลังจากปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ทั้ง 3 บริษัทจึงได้แยกการบริหารงานกันโดยเด็ดขาด ด้านบริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง หรือซีแพค ซึ่งทำการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ ภายใต้ เครื่องหมายการค้า “CPAC” มีการขยายการผลิตและปรับปรุง การบริหารงานอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน

สัญลักษณ์ของบริษัทที่ซีแพค สร้างขึ้นมาเพื่อให้เกิดความแตกต่างจากคู่แข่งขัน และทำให้เป็นเอกลักษณ์ของบริษัท ก็คือสัญลักษณ์สี "ฟ้า-ขาว" ของรถขนส่งคอนกรีต และสีของโรงงานผลิต นอกจากนั้น ซีแพค มีสโลแกนเพื่อทำให้พนักงานยึดเหนี่ยวก็คือ "บริการเยี่ยม คุณภาพยอด"[17]

2. ผังองค์กร

บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด แบ่งการบริหารตามพื้นที่เป็น 6 พื้นที่ คือ พื้นที่กรุงเทพฯ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคตะวันออก และภาคใต้ โดยแต่ละพื้นที่จะมีสำนักงานกิจการไว้บริการลูกค้าทั่วทุกภาคของประเทศ

กิจการคอนกรีตผสมเสร็จภาคเหนือแบ่งองค์กรออกเป็น 5 หน่วยงานได้แก่ ส่วนผลิตเหนือบน ส่วนผลิตเหนือล่าง ส่วนการตลาด แผนกบัญชี และแผนกธุรการและจัดหา

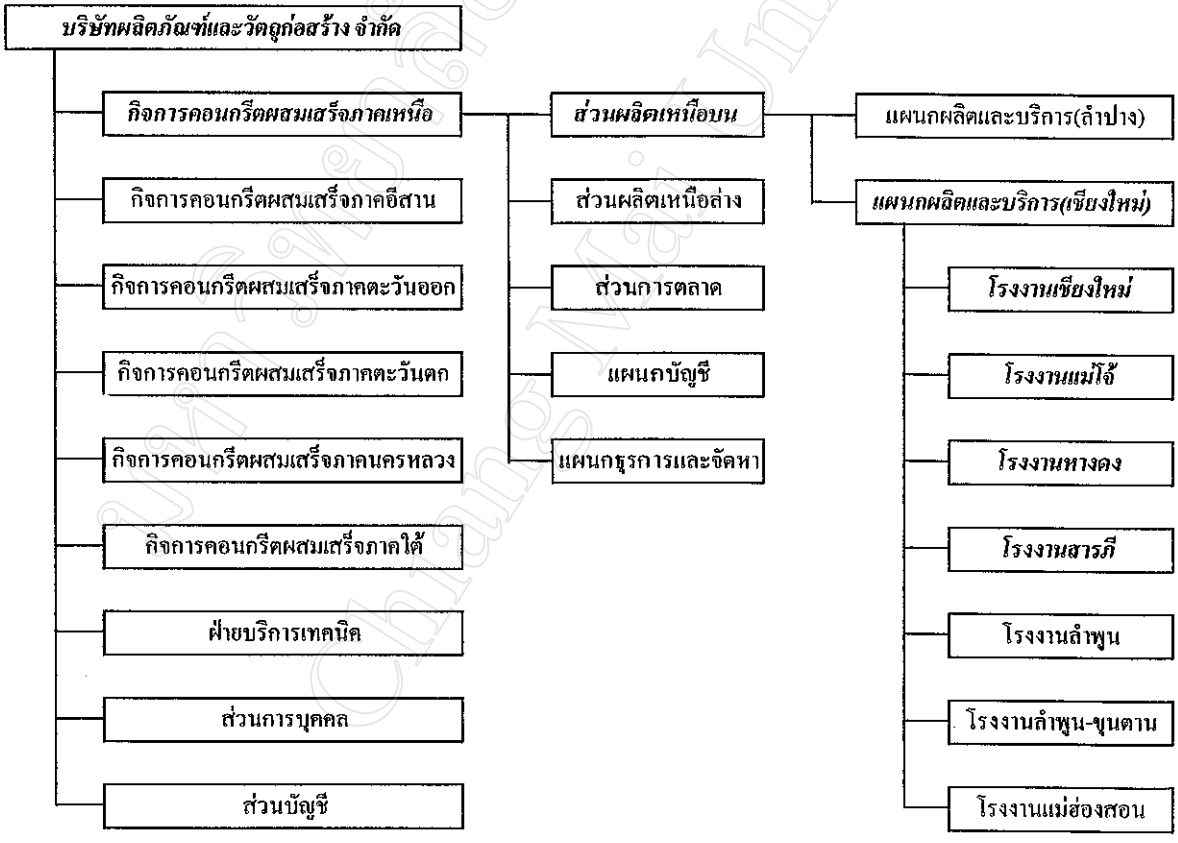

รูปที่ 5 แสดงผังองค์กรของบริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง

---

[17] สมชาย นุ้ยมาก, "*โครงสร้างตลาด และการแข่งขันของอุตสาหกรรมคอนกรีตผสมเสร็จ*", การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2540, หน้า 37-38.

สำหรับส่วนผลิตเหนือบน มีผู้จัดการส่วนผลิตเหนือบนทำหน้าที่บริหารโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพคทั้งหมด 15 โรงงานในเขตภาคเหนือตอนบน มีหน่วยงานขึ้นตรง 2 แผนก คือ แผนกผลิตและบริการ(ลำปาง) และแผนกผลิตและบริการ(เชียงใหม่) ซึ่งแผนกผลิตและบริการ (เชียงใหม่)มีผู้จัดการแผนกผลิตและบริการ(เชียงใหม่) ทำหน้าที่ดูแลโรงงานในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน และแม่ฮ่องสอน รวม 7 โรงงาน ประกอบด้วย 1) โรงงานในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 โรงงาน คือโรงงานเชียงใหม่ โรงงานแม่โจ้ โรงงานหางดง และโรงงานสารภี 2) โรงงานในเขตจังหวัดลำพูน จำนวน 2 โรงงาน คือโรงงานลำพูน และโรงงานลำพูน-ขุนตาน 3) โรงงานในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 โรงงาน คือโรงงานแม่ฮ่องสอน

3. โรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่

โรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนทั้งหมด 4 โรงงาน คือ โรงงานเชียงใหม่ โรงงานแม่โจ้ โรงงานหางดง และโรงงานสารภี โดยรายละเอียดดังนี้

3.1 ลักษณะโรงงาน

ลักษณะโรงงานทั้ง 4 โรงงาน เป็นประเภทโรงงานแนวนอน (Horizontal Production Plant) จะออกแบบที่กองเก็บหิน ทราย บนพื้นดิน โดยมีแผงกั้นแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ เพื่อกองเก็บหิน และทราย แยกจากกัน ด้วยลักษณะการออกแบบที่กองเก็บหิน ทรายเป็นส่วนๆ ครึ่งวงกลม นี้ มีลักษณะคล้ายๆ ดาว (Star Pattern) บางครั้ง จึงมักเรียกว่าโรงงานแบบ Star Type เมื่อมีการผลิตคอนกรีต การลำเลียง หิน ทราย เข้าสู่ขบวนการผลิตจะลำเลียงโดยใช้สายพานลำเลียง

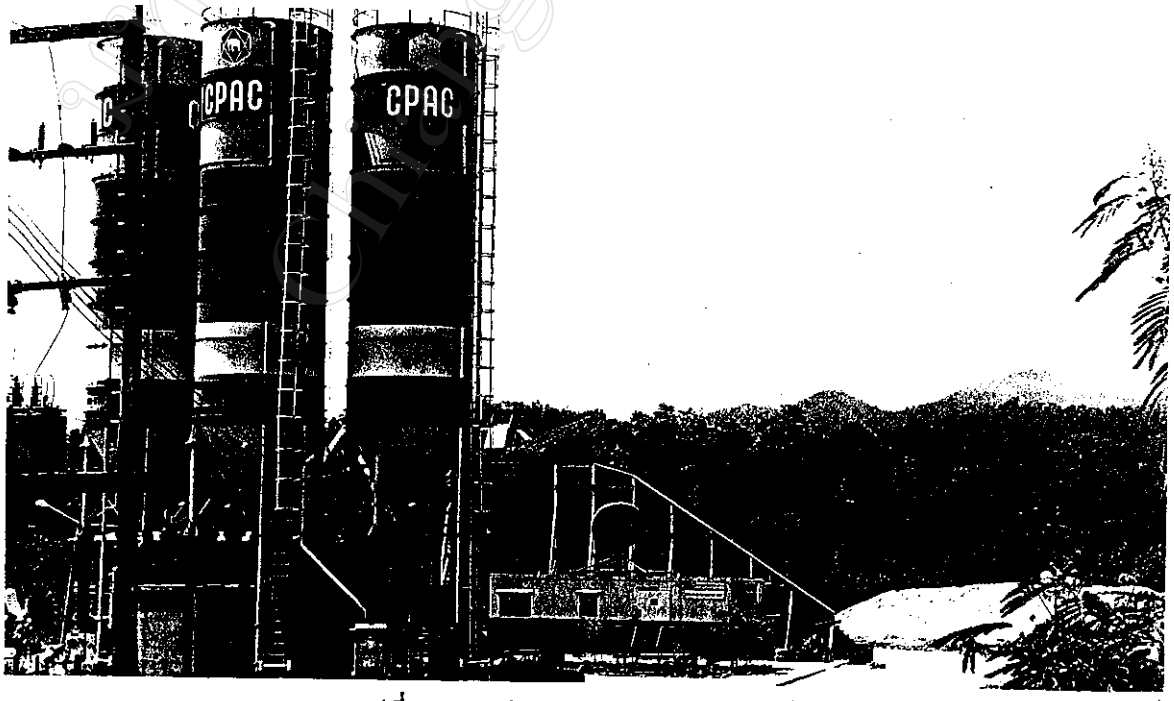

รูปที่ 6 แสดงโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จในแนวนอน

3.2 สถานที่ตั้ง

สถานที่ตั้งของโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 โรงงาน แสดงในรูปที่ 7 (หน้า 31) มีดังนี้

1. โรงงานเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่ 203 ม.3 ถ.มหิดล ต.ท่าศาลา อ.เมือง
2. โรงงานหางดง ตั้งอยู่ที่ 416 ม.1 ต.หนองควาย อ.หางดง
3. โรงงานสารภี ตั้งอยู่ที่ 206 ม.5 ถ.เชียงใหม่-ลำปาง ต.สารภี อ.สารภี
4. โรงงานแม่โจ้ ตั้งอยู่ที่ 158 ม.3 ถ.เชียงใหม่-แม่โจ้ ต.หนองจ๊อม อ.เมือง

3.3 พนักงาน

พนักงานภายในโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จซีแพค จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย พนักงานของบริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด และพนักงานจ้างเหมา

3.3.1 พนักงานของบริษัท

3.3.1.1 หัวหน้าโรงงาน โรงงานละ 1 คน มีหน้าที่ดังนี้ 1) บริหารงานผลิตและบริการของโรงงานคอนกรีตผสมเสร็จ 2) รับผิดชอบงานทดสอบคอนกรีต วัตถุดิบ และอุปกรณ์ชั่งตวงวัดในโรงงาน 3) ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานผลิต และพนักงานจ้างเหมา และ 4) รับผิดชอบงานเอกสารและข้อมูล

3.3.1.2 พนักงานผลิต โรงงานละ 3 ถึง 4 คนขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงงานนั้นๆ พนักงานผลิตมีหน้าที่ดังนี้ 1) รับจองและวางแผนจ่ายคอนกรีตให้กับลูกค้า 2) ผลิตคอนกรีตให้เป็นไปตามมาตรฐาน 3) ตรวจและทดสอบคอนกรีต วัตถุดิบ และอุปกรณ์ชั่ง ตวง วัดในโรงงาน 4) ดูแลรักษาเครื่องจักร และอุปกรณ์ในโรงงาน และ 5) จัดทำ และรวบรวมข้อมูลในโรงงาน

3.3.2 พนักงานจ้างเหมา

พนักงานจ้างเหมาภายในโรงงาน สามารถจำแนกตามบริษัทรับเหมาได้ดังนี้

3.3.2.1 พนักงานจากบริษัทรับเหมาแรงงานได้แก่ พนักงานโยธา โรงงานละ 1 คน มีหน้าที่ลากหินทราย และทำความสะอาดโรงงาน และพนักงานคิวซี โรงงานละ 2 คน มีหน้าที่ทดสอบคอนกรีตที่หน่วยงานลูกค้าและทดสอบวัตถุดิบที่โรงงาน

3.3.2.2 พนักงานจากบริษัทรับเหมาขนส่ง ได้แก่ พนักงานจัดส่ง โรงงานละ 8 ถึง 12 คนขึ้นอยู่กับปริมาณงานของโรงงานนั้นๆ มีหน้าที่ขับรถขนส่งคอนกรีตไปให้กับลูกค้า

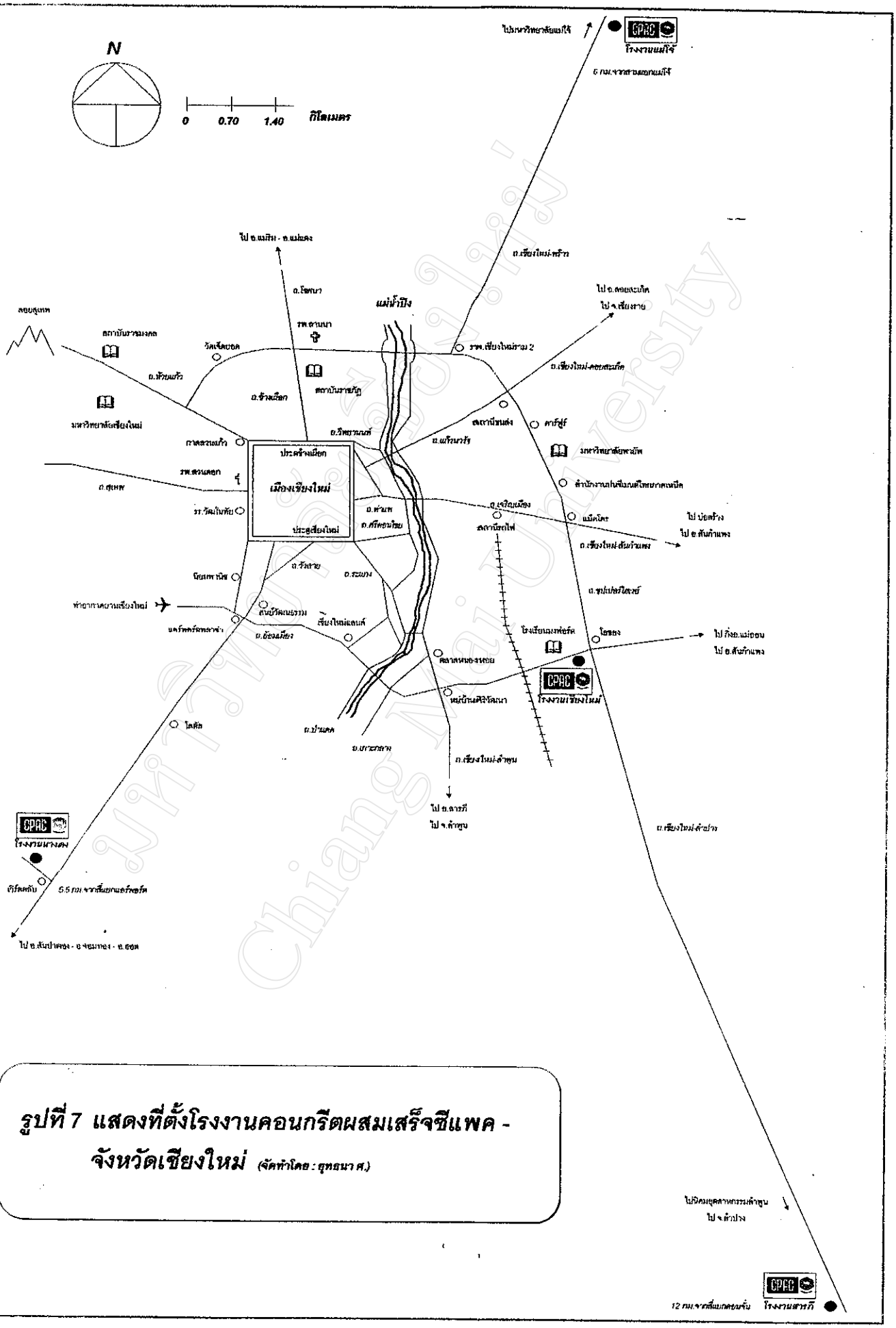
N
0
0.70
1.40
กิโลเมตร
เมืองเชียงใหม่
ประตูช้างเผือก
แม่น้ำปิง
ไปอำเภอแม่ริม - อ.แม่แตง
ไปมหาวิทยาลัยแม่โจ้
ไปอ.ดอยสะเก็ด
ไปจ.เชียงราย
ไปบ่อสร้าง
ไปอ.สันกำแพง
ไปอ.แม่ออน
ไปอ.สันกำแพง
ไปจ.ลำพูน
ไปจ.ลำปาง
ไปอ.สันป่าตอง - อ.จอมทอง - อ.ฮอด
ไปวัดพระธาตุดอยสุเทพ
ไปจ.ตาก
ไปวัดพระธาตุหริภุญชัย
ไปจ.ลำปาง
โรงงานแม่โจ้
โรงงานเชียงใหม่
โรงงานนางลอ
โรงงานสารภี
6 กม.จากสามแยกแม่โจ้
5.5 กม.จากสี่แยกแอร์พอร์ต
12 กม.จากสี่แยกลอยขัน
ดอยสุเทพ
สถาบันราชภัฏ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
วัดเจ็ดยอด
วัดพระธาตุดอยคำ
สถานีรถไฟ
แม็คโคร
โลตัส
ท่าอากาศยานเชียงใหม่
เชียงใหม่แลนด์
โรงเรียนมงฟอร์ต
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
สถานีขนส่ง
คาร์ฟูร์
ตลาดหนองเรือ
หมู่บ้านศิริวัฒนา
ประตูสวนดอก
ประตูท่าแพ
ประตูสวนปรุง
ประตูเชียงใหม่
ประตูแสนปุง
ประตูสวนแก้ว
ประตูหายยา
ประตูสวนดอก
ประตูเชียงเรือก

4. ขบวนการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ

การผลิตคอนกรีตผสมเสร็จที่ได้มาตรฐานจะเริ่มจากการตรวจสอบคุณสมบัติของส่วนผสมต่างๆ อันได้แก่ หิน ทรายที่ได้เลือกจากแหล่งที่มีคุณภาพดีมีส่วนคละถูกต้องตามมาตรฐานมาจัดกองเก็บไม่ให้ผสมกัน ส่วนปูนซีเมนต์จะถูกบรรจุไว้ในไซโลอย่างมิดชิด และน้ำยาผสมคอนกรีตจะถูกบรรจุในภาชนะเฉพาะอย่างมิดชิดเช่นกัน วัตถุดิบดังกล่าวจะถูกลำเลียงสู่ขบวนการผลิตต่อไป

ขบวนการผลิต เริ่มจาก การลำเลียงหิน ทราย ปูนซีเมนต์ ผ่านเครื่องชั่งให้ได้น้ำหนักถูกต้องที่ออกแบบไว้โดยในขั้นตอนนี้จะต้องคำนึงถึงสภาพความชื้นของหินทราย ส่วนน้ำและน้ำยาผสมคอนกรีตจะผ่านเครื่องวัดปริมาตร แล้วนำเข้าผสมกันในเครื่องผสมคอนกรีต ซึ่งจะผสมคอนกรีตตามเวลาที่กำหนดด้วยระบบควบคุมอัตโนมัติที่ให้ความเที่ยงตรง สม่ำเสมอและรวดเร็ว คอนกรีตที่ผสมเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะถูกลำเลียงลงสู่รถผสมคอนกรีตเพื่อนำไปส่งยังหน่วยงานก่อสร้าง

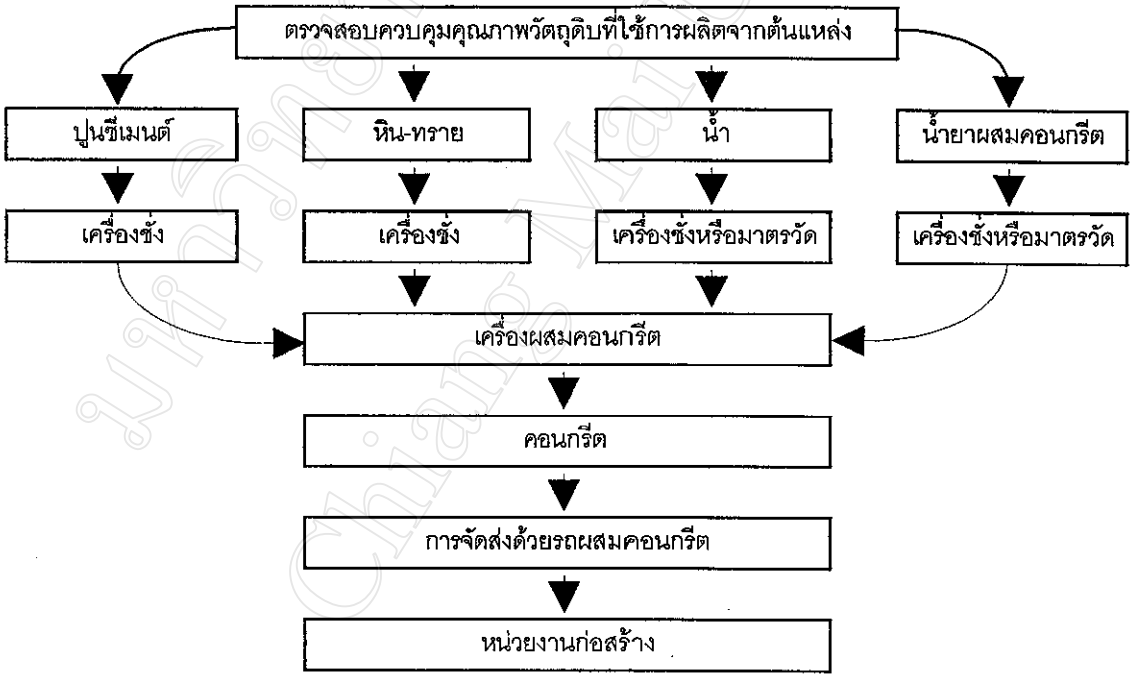

รูปที่ 8 แสดงขบวนการผลิตคอนกรีตผสมเสร็จ[18]

---

[18] ชัชวาลย์ เศรษฐบุตร, *คอนกรีตเทคโนโลยี* (กรุงเทพฯ : บริษัทผลิตภัณฑ์และวัตถุก่อสร้าง จำกัด, ตุลาคม 2537), หน้า 243, 249-250.

5. รถขนส่งคอนกรีต

รถขนส่งคอนกรีต ถือว่าเป็นอุปกรณ์หนึ่งในขบวนการผลิตคอนกรีต เพราะหลังจากโรงงานทำการผลิตคอนกรีตแล้ว จำเป็นต้องมีรถขนส่งคอนกรีต รถขนส่งคอนกรีตมีลักษณะเป็นถังทรงรี ทำหน้าที่ลำเลียงคอนกรีตจากโรงงานไปยังสถานที่ก่อสร้าง และป้องกันไม่ให้คอนกรีตซึ่งเป็นวัสดุผสม แยกตัวจากกัน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพคอนกรีต ขนาดการบรรจุของรถขนส่งคอนกรีตมีความจุตั้งแต่ 3 จนถึง 10 ลบ.ม.[19]

รูปที่ 9 แสดงรถขนส่งคอนกรีต

[19] สมชาย นุ้ยมาก, "*โครงสร้างตลาด และการแข่งขันของอุตสาหกรรมคอนกรีตผสมเสร็จ*", หน้า 34.